

**GÜNEY DOĞU AVRUPA ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ/MERKEZİ'NİN KURULUŞU VE
FAALİYETLERİ
(Kuruluş 1969)**

Metin ÜNVER*

ABSTRACT

**ESTABLISHMENT AND ACTIVITIES OF THE
INSTITUTE/CENTRE FOR SOUTH EASTERN EUROPEAN STUDIES
(ESTABLISHED IN 1969)**

This paper deals with governing structure and scientific activities of the Centre for South Eastern European Studies, which was initially founded as an institute in 1969 before the reorganisation of its statute into a centre. The contributions made by the centre to the world of science are also briefly dwelt on, although it has a short life span.

Keywords: *Institute/Centre for South Eastern Studies, Balkans, history, archaeology, Journal for South Eastern Studies, Adrianalop.*

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesinde *Güney Doğu Araştırmaları Merkezi (Enstitüsü)* adı altında Edirne'de faaliyetlerine başlayan ve önemli misyonlar üstlenmesi öngörülen kurum hakkında çok fazla bilgi mevcut değildir. Halbuki Merkez, kendisine konu olarak doğrudan bölgeyi seçen ve faaliyetlerini burada yoğunlaştıran benzerleri arasında ilk kuruluş olması bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Bu çalışma, bilhassa konu hakkında bir çerçeve çizmeyi hedeflemektedir. Bu bakımdan kurumun tam bir tarihçesini veren bir çalışma olma iddiasına sahip değildir. Daha ziyade 1969'da kurulan müessesenin 2000 yılının başlarına kadar olan idarî yapısı ve faaliyetlerine genel hatlarıyla değinilmeye çalışılacaktır.

* İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Araş. Gör.; munver@istanbul.edu.tr

1- Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nün Kurulması ve Kurucuları

Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak, 14 Ağustos 1969 tarih ve 13275 sayılı Resmi Gazete'de Yönetmeliğinin yayımlanmasıyla resmen işlerlik kazanmıştır¹. Enstitünün kurucu Müdürü merhum Prof. Dr. Afif ERZEN (1913-2000)'dir².

Uzun yıllar Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçası olmuş ve daha sonra üzerinde Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan gibi devletlerin olduğu Balkan coğrafyasını incelemek üzere o yıllarda bir müessesenin bulunmaması, büyük bir eksiklik olarak görülmekteydi. Zira, bölgeye ait, Türk kültürünün derin izlerini yansıtan zengin malzeme bulunmaktaydı. Kuruluş "Gereke"sinde belirtildiği gibi Güney Doğu Avrupa camiasına mensup bir ülke olmasına rağmen, Türkiye'nin bölge hakkındaki görüş ve düşüncesini aktaracak bir enstitünün eksikliği 1966 Ağustos'unda Sofya'da yapılan *I. Milletlerarası Güney Doğu Avrupa Tetkikleri Kongresi*'nde hissedilmişti³.

Balkanlar'da, tarih, dil, folklor, etnografya, sanat tarihi konularına ait, araştırmacıları cezbeden zengin malzeme varlığına, beş asırlık ortak yaşamdan kaynaklanan karşılıklı tesirlerin incelenmesi gereği de eklenince doğrudan bölge üzerinde çalışmalar yapmak ve yapılacak araştırmaları koordine ederek ortak bir hedef etrafında birleştirmek için Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'ne olan ihtiyaç açıkça hissedilmekteydi. Aslında bölgeyle alâkalı konuları incelemek üzere bir enstitü kurulması fikri 1966 yılında çıkmış ve ilk teklif Prof. Sabri Esad Siyavuşgil tarafından⁴ yapılmıştı. Fakat, Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü ancak üç yıl sonra 1969 yılında hayatiyet kazanabildi.

Kuruluş kararı ardından ilk olarak Enstitü'nün amaçlarını gösteren kapsamlı bir yönetmelik hazırlandı. Biri geçici, toplam 24 maddeden oluşan

¹ *T.C. Resmî Gazete*, 14 Ağustos 1969, sayı: 13275.

² Prof. Erzen'in özlük dosyasında yaptığımız incelemede Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nün daha sonra resmi gazetede yayımlanmış yönetmelik taslağına ulaşılmıştır: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arşivi (İÜEFA), *Özlük Dosyaları*, nr. 595/2.

³ İÜEFA, *Özlük Dosyaları*, nr. 595/2.

⁴ "Başlarken", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. I, İstanbul 1972, s. VIII.

Yönetmelikte, Enstitü'nün amacı "Güney Doğu Avrupa memleketlerinde Tarih, Arkeoloji ve Sanat Tarihi, Coğrafya, Toponimi ve Onomastik, Lisaniyat, Etnografya, Folklor, Edebiyat, Güzel Sanatlar ve bunlarla ilgili diğer sahalarda araştırma yapmak ve yayınlarda bulunmak" şeklinde belirlenmişti⁵. Bu bakımdan İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji, Klasik Filoloji, Tarih, Coğrafya, Türkoloji, Folklor ve Etnografya, Sanat Tarihi bölümlerinin öğretim üyeleri ile bu sahalarda çalışan İstanbul Üniversitesi'nin diğer mensupları Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nün aslı üyeleri kabul edilmişlerdi (5. madde).

Enstitü Yönetim Kurulu, Müdür ve Müdür Yardımcısı ile aslı üyeler arasından üç kişi belirlenmesiyle toplam beş üyeden oluşacaktı. Enstitü Müdürü, Yönetim Kurulu ve Enstitü üyelerinin katılımıyla oluşturulan genel kurul, asıl organları temsil etmektedirler. Müdür seçiminde Genel Kurul üyelerinin en az 2/3'ü hazır bulunmak zorundadır (14. madde). Görev süresi üç yıl olarak belirlenmesine karşın, Yönetmeliğe eklenen *geçici madde* ile ilk müdür 4 yıl için seçilecekti.

Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin kuruluşu sürecinde diğer Balkan ülkelerinde benzer amaçlara yönelik araştırma kurumlarının teşekkülünü hatırlamak gerekir.

1963 ilkbaharında Bükreş'te yapılan bir toplantıda (Association Internationale des Etudes du Sud-Est European (AIESEE) yani Uluslararası Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Cemiyeti'nin kurulması gerçekleşmiştir. Cemiyet, UNESCO tarafından da desteklenmektedir. Sözkonusu cemiyet, Balkanlar üzerine araştırma yapan devletlerin üyeliğine açıktır. Üye olabilmek için öncelikle başvuran ülkelerin bir Milli Komite oluşturmaları koşulu

⁵ Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nün Trakya'da arkeolojik çalışmalarda bulunmak üzere, 1973'te kurulmuş olduğu ifade edilmekteyse de (bkz: Oğuz Tekin, "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı Tarihçesi (1982-1983 Eğitim-Öğretim Yılına Kadar)" *Cumhuriyetin 80. Yılında Üniversitelerde Tarih Öğrenimi, Araştırmaları ve Yayınları Semineri*, İstanbul 16-17 Aralık 2003, *Bildiriler*, İstanbul 2004, s. 32-33), Yönetmelikteki faaliyet sahası tanımında oldukça geniş bir perspektif çizilirken, spesifik bir konu üzerinde durulmadığı görülmüştür.

getirilmişti. Türkiye'nin de en başından itibaren kuruluşunda yer aldığı örgütün Millî Komitesi Türk Tarih Kurumu tarafından oluşturulmuştur⁶.

Balkan incelemeleri konusunda yaşanan bu tür gelişmeler kapsamında Romanya'da 1963 yılında Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü, Bulgaristan'da ise 1964'te Balkan Araştırmaları Enstitüsü adlı müesseseler kurulmuştur.

Türkiye'de doğrudan bölgeye yönelik bir araştırma merkezi hüviyetinde olan Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nün ismi konulurken ve çalışma konularının belirlenmesi sırasında o dönemde diğer Balkan ülkelerinde yaşanan gelişmelerin de etkili olduğu bizzat Enstitü yetkililerinin ifadelerinden anlaşılmaktadır⁷. Merkez olarak da Edirne seçilmiştir. Merkez binasının ülkemizin Balkanlar ve Avrupa'ya açılan kapısı olan Edirne ilinde açılması çalışma bölgesiyle iç içe olma düşüncesinin bir ürünü olsa gerektir.

Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nün ilk Genel Kurulu, 15 Eylül 1970 tarihinde toplanmıştır⁸. Yapılan seçimde Müdürlüğe Prof. Dr. Afif Erzen, Müdür Yardımcılığı görevine Prof. Dr. Semavi Eyice seçilmişlerdir. Yapılan diğer oylamada Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu, Ord. Prof. Ali Tanoğlu ve Doç. Dr. Ömer Faruk Akün yönetim kurulu üyeliğine seçilirler⁹.

Yılda en az bir kere yapılması öngörülen Genel Kurul toplantıları, uzun bir süre sonra Enstitü Müdürü seçilmesi için ancak 23 Haziran 1981 tarihinde yapılabilmisti. Toplantıda yeterli sayıda üye hazır bulunmadığından Enstitü Müdürü seçimine geçilemeyerek, mevcut Müdür Prof. Dr. Afif Erzen tarafından Enstitü faaliyet raporunun okunmasıyla görüşmeler sona ermiştir¹⁰.

⁶ Halil İnalçık, "Türkler ve Balkanlar", Balkanlar, İstanbul 1993, s. 27.

⁷ "Başlarken" Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi, S. I, İstanbul 1972, s. VIII.

⁸ Toplantı 2/3 çoğunluk olan 29 üyenin katılımıyla gerçekleşmiştir. Müdürlük için Prof. Dr. Tayyib Gökbilgin ve Prof. Dr. Afif Erzen aday gösterilmişler; yapılan seçimde Prof. Erzen 16 oy, Prof. Gökbilgin ise 11 oy almıştı. Bu arada Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu'na da iki oy çıkmıştı: İÜEFA, *Özlük Dosyaları*, nr. 595/2.

⁹ Toplantıya katılan diğer bazı öğretim üyelerinin isimleri: Prof. Dr. Fikret Işıltan, Prof. Dr. Sırrı Erinç, Prof. Dr. Cemal Tukin, Prof. Dr. Besim Darkot, Doç. Dr. Cengiz Orhonlu ve Doç. Dr. Muharrem Ergin (İÜEFA, *Özlük Dosyaları*, nr. 595/2).

¹⁰ İÜEFA, *Özlük Dosyaları*, nr. 595/2.

2- Enstitünün İlk Faaliyetleri

Enstitünün en önemli faaliyetlerinden biri olmak üzere *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*'nin yayımlanmaya başladığını görmekteyiz. 1972'de Enstitünün ilmî yayın organı olarak neşir hayatına başlayan Dergi, senede bir defa çıkarılacaktı¹¹. Kuruluşuna dair Yönetmelikte ifade edilen Güneydoğu Avrupa ile ilgili araştırmalar yapılarak, neşredilmesi hedefi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi'nin çıkarılmaya başlanmasıyla somut olarak kendini göstermekle, önemli bir adım olarak zikredilmelidir. Enstitüye üye öğretim üyeleri ve bölgeyle ilgili çalışma yapan yabancı bilim adamları tarafından hazırlanan makaleler ve gerekse ilmî kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen bilimsel faaliyetler hakkında bilgilendirici yazıların bir merkezde toplanması bakımından Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi kısa sürede vazgeçilmez bir konuma yükselecekti.

Enstitünün en önemli ilk faaliyetlerinden bir diğeri ise Prof. Dr. Afif Erzen tarafından ilk olarak 1971 senesinde Enez/Edirne'de başlatılan arkeolojik kazı çalışmalarıdır. Prof. Erzen tarafından, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü izniyle ve Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü Müdürü sıfatıyla 20 Eylül-20 Ekim 1971 tarihleri arasında Enez'de yapılan ilk sondaj çalışmaları neticesinde elde edilen bulgular, Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi'nin ilk sayısında geniş olarak değerlendirilmiştir¹². Edebiyat Fakültesi'nin maddî olarak desteklediği Enez'deki kazı çalışmalarının ertesi yıl derinleştirilerek sürdürüldüğünü görmekteyiz. Kazıda elde edilen bulgular Enstitü'nün yayın organında bilim dünyasına sunulmaya devam ediliyordu¹³.

Ödenek yokluğu ve Van Kalesi ve Toprakkale'de gerçekleştirilen kazılar nedeniyle Enez'deki kazı çalışmalarına bir süre ara verilmek zorunda kalınmıştır¹⁴. Nihayet 1979 senesinde yeniden başlatılan çalışmalar, daha geniş çapta yürütülecektir. Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü adına Prof. Dr. Afif Erzen'in başkanlığında Enez kazıları bir süre sonra Enstitü ve Türk

¹¹ Derginin ilk Yayın Kurulu Prof. Dr. Afif Erzen, Prof. Dr. Muharrem Ergin, Prof. Dr. Nejat Göyünç, Prof. Dr. Sadettin Buluç ve Prof. Dr. Semavi Eyice'den oluşmaktaydı.

¹² Afif Erzen, "Enez (Ainos) Araştırmaları", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 1, İstanbul 1972, s. 235-248.

¹³ Afif Erzen, "Enez (Ainos) 1972 Kazıları", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 2-3, İstanbul 1974, s. 127-238.

¹⁴ İÜFEFA, *Özlük Dosyaları*, nr. 595/2.

Tarih Kurumu'nun ortak faaliyeti olarak devam ettirilmeye başlanmıştı¹⁵. Çalışmalar genişledikçe elde edilen bulgularla ilgili yayınlar da artmaktaydı¹⁶.

Bu arada Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü üyeleri *Milletlerarası Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Kongresi*'ne katılarak, ilmî tebliğler sunmaya başlamışlardı¹⁷. Prof. Dr. Cengiz Orhonlu, üçüncüsü Romanya'nın başkenti Bükreş'te 4-10 Eylül 1974 tarihleri arasında düzenlenen Kongreye katılarak, bir de tebliğ sunmuş, daha sonra tebliğin Türkçe metni *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*'nde yayımlanmıştı¹⁸. IV. *Milletlerarası Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Kongresi* ise Ankara'da gerçekleştirilmişti (13-18 Ağustos 1979)¹⁹. Türkçe'nin de kongre dili olarak kabul edildiği toplantıları Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nün birçok üyesi gerek tebliğ sahibi²⁰, gerekse dinleyici olarak yakından takip etmiştir. Böyle uluslar arası önemli bir bilimsel etkinliğin Türkiye'de düzenlenmesine müstakil bölge hakkında faaliyet gösteren bir kurum olarak Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü varlığıyla en büyük katkıyı yapmıştır.

¹⁵ Afif Erzen, "1981 Yılı Enez Kazı Çalışmaları", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 10-11, İstanbul 1983, s. 59-76.

¹⁶ İsmail Kaygusuz, "Enez (Ainos)'den Yazıtlar"; "Enez (Ainos)'de Bulunmuş Molybdobulla (Kurşun Mühür)", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 10-11, İstanbul 1983, s. 275 vd.

¹⁷ Söz konusu kongrenin ilki 1966 senesinde Sofya'da, ikincisi ise 1970 senesinde Atina'da tertip olunmuştu. Bu kongreye İstanbul Üniversitesi bilim adamları en başından beri iştirak ediyorlardı. Nitekim Atina'daki kongrede fakültemizi Prof. Dr. Afif Erzen temsil etmişti. Ancak Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nün kurulmasından sonra Kongreye katılım Enstitüyü temsilen olduğundan daha da anlam kazanmıştı.

¹⁸ Cengiz Orhonlu, "Ahmed Resmî Efendi'nin Eflak Coğrafyası", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 4-5, İstanbul 1976, s.1-14.

¹⁹ Afif Erzen, "IV. Uluslar arası Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Kongresi", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 8-9, İstanbul 1980, s. 287-289.

²⁰ Ankara'da yapılan Kongre'nin tertip heyeti başkanlığını Ord. Prof. Dr. Enver Ziya Karal, sekreteryasını ise Prof. Dr. Bedrettin Tuncel ve Uluğ İğdemir yapmıştır. Sunulan bildirimlerin özetleri Quatrième Congrès International des Etudes du Sud-Est Européen-Ankara 13-18 Aoust 1979-) Abreges des Comminications et des co-rapports, Juillet 1979, adıyla 356 sayfa olarak yayınlanmıştır.

Her ne kadar Yönetmeliği'nde buna dair bir madde bulunmaktaysa da bu dönemde Enstitü bünyesinde kadrolu araştırmacı bulunmamaktadır. İleride görüleceği üzere bu ancak 1990'lı yıllarda mümkün olacaktır.

3- Enstitüsünün Edirne'de Bulunan Merkez Binasının İnşası

Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak, ancak Edirne merkezli kurulmuştur. İlk yıllarda merkez bina olarak Edirne'de *Eğitim Enstitüsü*'nün eski binası kullanılıyordu²¹. 1972 yılında binanın *Edirne Tümen Komutanlığı*'na geçmesi üzerine yersiz kalan Enstitü fiilen kapanarak, faaliyetlerini bir süre için durdurmak zorunda kalmıştı²².

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nün girişimiyle 1976 yılında *Selimiye Camii* arkasında bulunan Arkeoloji Müzesi'nin yanındaki 2.000 m² arsa temin edilmiş ve bugünkü binanın inşasına 1977 senesi sonlarında başlanmıştır. Enstitünün yeni binasının üç katlı iki blok olarak yapılması planlanmaktaydı. Binanın arkasında kalan arsa gelişme sahası olarak bırakılmıştı. Yapımı bitirilen binayı Nisan 1982'de Edebiyat Fakültesi adına Enstitü Müdürü Prof. Dr. Afif Erzen teslim almıştı²³. Ardından bina tefriş edilerek, hemen faaliyete geçirilmiştir.

Faaliyet hayatının ilk kısmı olarak nitelenebilecek dönemde Enstitünün teşkilatlanarak, kuruluşunun tamamlamaya çalıştığını görmekteyiz. Bu dönemde Enstitü Müdürlüğü Prof. Dr. Afif Erzen tarafından yürütülmüştür. Güney Doğu

²¹ İÜEFA, *Özlük Dosyaları*, nr. 595/2 (Prof. Dr. Afif Erzen'in Haziran 1981'de toplanan Enstitü Genel Kurulu'na sunduğu faaliyet raporu). Prof. Dr. M. Taner Tarhan Enstitü'nün Edirne'deki ilk binasının Milli Savunma Bakanlığı'na ait "Askerî Rüşdiye" binası olduğunu belirtmekteyse de (M. Taner Tarhan, "Sevgili Hocamız Prof. Dr. Afif Erzen", *Anadolu Araştırmaları*, C. XIV, İstanbul 1996'dan ayrı basım, s. 11) bu bilgi doğru değildir.

²² Binanın 250.000 Türk Lirasına satın alınması için 1972'de Edirne İl Genel Meclisi'nde karar alınmasına rağmen Milli Eğitim Bakanlığı Enstitüye sadece intifa yani yararlanma hakkı tanımış, ancak Tümen Komutanlığı aynı paraya binayı satın almaya muvaffak olmuştu. Tarihî yapı olan binanın bu hususiyeti bilinmesine rağmen yıktırılmış, bu arada Enstitüye ait kitap ve eşyalar askerî idare tarafından Halk Kitaplığı, Halk Eğitim Merkezi ve Karaağaç Ortaokulu'na depolanmıştı (İÜEFA, *Özlük Dosyaları*, nr. 595/2).

²³ 1 Nisan 1982 tarih, 1930 numara ve Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Sencer Tonguç imzalı evrak: İÜEFA, *Özlük Dosyaları*, nr. 595/2.

Avrupa Araştırmaları Enstitüsü adına yapılan Enez kazıları emekliliğinden sonra (1 Ocak 1983) da Prof. Erzen tarafından sürdürülmüştür²⁴.

Prof. Dr. Afif Erzen'den sonra Enez kazıları Prof. Dr. Sait Başaran tarafından devam ettirilmiştir. Kazılarda bulunan arkeolojik eserler Edirne Müzesi'nde sergileniyordu. Yapılan kazı çalışmalarının sonuçlarının bilim dünyasıyla paylaşılması da sürdürülmektedir²⁵.

4- Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü Statüsünün Merkeze Çevrilmesi

1982'de çıkarılan 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun geçici 28. maddesi uyarınca yeniden teşkilatlandırılan yükseköğretim kurumları hakkında 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hazırlanmıştır. Bu Kararnamede İstanbul Üniversitesi teşkilatı sıralanırken, başka birçok enstitü gibi Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü de yer almamaktaydı²⁶. O ana kadar fakültelerin bünyesinde yer alan enstitülerin statüsü bu Kararnameden sonra araştırma merkezine çevrilmiştir. Enstitü de bundan sonra Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi olarak varlığını devam ettirecektir. Merkezi binası aynı şekilde Edirne'de bırakılmakla, Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak, bir müdür tarafından idare edilecektir.

Yeni düzenlemelerden sonra Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'ne Müdür olarak, uzun süre Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Prof. Dr. Semavi Eyice'nin Fakülte Dekanlığı tarafından atandığı görülmektedir (Nisan 1984). Görev süresi 1 Nisan 1988 tarihinde uzatılmış olan Prof. Eyice²⁷ Merkezin ikinci Müdürüdür.

1982'de YÖK'ün kurulması sonrasındaki dönemin Merkez için bir geçiş dönemi olduğu anlaşılmaktadır. Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi,

²⁴ Prof. Erzen Enez Kazılarını 1979-1993 seneleri arasında kesintisiz 14 sene devam ettirmiştir (Oğuz Tekin, "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eskiçağ Tarihi...", s. 41).

²⁵ Mesela bkz: Sait Başaran, "Enez (Ainos) 1995 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *XVIII. Kazı Sonuçları Toplantısı II*, İstanbul 1996, s. 489-513; "Enez Çevresinde Yapılan Arkeolojik Araştırmalar", *Zafer Taşlıkloğlu Armağanı. Anadolu ve Trakya Çalışmaları I*, İstanbul 1999, s. 169-197.

²⁶ *T.C. Resmî Gazete*, 20 Temmuz 1982, sayı: 17760, Yürütme ve İdare Bölümü, s. 5.

²⁷ İÜFEFA, *Araştırma Merkezleri Klasörü, Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezi Dosyası*.

yayımına uzun bir ara vermeden önce, son sayısını 1983'te yayımlamıştır²⁸. Edirne'deki merkez binasına birtakım yardımcı elemanlar alınmışsa da merkez bünyesinde henüz bir araştırmacı görev almıyordu²⁹.

Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi bu sükut devresi sonrası asıl gelişimini Doç. (Prof.) Dr. Ali İhsan Gencer'in müdür tayin edilmesiyle yaşayacaktır.

5- Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin Yeniden Faal Hale Gelmesi

Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak faaliyetlerine devam etmekte olan Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin özellikle Edirne'deki merkez binası 90'lı yılların başında biraz tamire muhtaç durumdadır. Bu tarihlerde Merkezin faaliyetlerinde de bir duraksama göze çarpmaktadır. İşte bu sırada dönemin Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nurhan Atasoy, Müdür olarak Doç. Dr. Ali İhsan Gencer'i Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin başına getirmiştir (11 Şubat 1991).

Bu arada Mart 1990 tarihinde birdenbire Trakya Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Seramik Bölümü'nün Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin Edirne'deki binasına taşındığı görülmektedir. İki kurum arasında yaşanan problem Trakya Üniversitesi'nin Ocak 1991'de binayı boşaltmasıyla sona ermiştir³⁰. Yapılan incelemeler Trakya Üniversitesi'nin bu hareketi, bir Balkanoloji Enstitüsü kurulması düşüncesiyle sergilediğini göstermiştir. Konu hakkında işbirliği yapılabilecekken, aynı amaca yönelik bir diğer müessese kurulması çabalarına o dönemde Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezi yetkililerince pek anlam verilememiştir³¹.

²⁸ Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi, S. 10-11, İstanbul 1983. s

²⁹ Araştırmalarımız sırasında Merkezin bu dönemi hakkında maalesef tatmin edici bilgiye ulaşılamamıştır. Bu sonuç söz konusu dönemde çok fazla bir faaliyetin yapılmamış olma ihtimalini akla getirmektedir.

³⁰ İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü (İÜEFGAAM), *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 2.

³¹ Uzman Salih Balkacı'nın Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'na konu hakkında sunduğu rapor: İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 2.

Doç. Dr. Ali İhsan Gencer göreve başladıktan sonra ilk iş olarak Edirne'deki merkez binasının tamirat ve tadilat sorununu gidermiştir. Bu cümleden olarak Kasım 1991'de binanın çatısı elden geçirilmişti. Bu tarihte Merkezde görevli idarî personel ile Okt. İbrahim Özdoğaç ve 21 Mart 1990'da göreve başlayan Salih Baklacı'dan başka araştırmacı bulunmadığı görülmüştür.

Bu dönemde Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'nın da desteğiyle Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin, başta bina ve kadro olmak üzere çeşitli sıkıntıları hızla giderilmeye başlanmıştı³².

Bölgeyi tanıyan ve Balkan dillerine vakıf araştırmacıların Merkezde istihdamına çok önem veren Doç. Dr. Ali İhsan Gencer'in göreve gelmesinden sonra ilk olarak sözleşmeli statüde Doç. Dr. Ziyetî Barlas (4 Temmuz 1991) istihdam edilmiştir. Kasım 1991'de Profesör kadrosuna atanan Dr. Gencer, 1992 senesi başında Merkeze yeni uzmanların alınması için Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'na talepte bulunmuştur.

Kısa bir süre sonra Makedon uyruklu Prof. Dr. Muzaffer Tufan'ın Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi kadrosuna katıldığını görmekteyiz (5 Nisan 1993). Merkezin o sırada sahip olduğu araştırmacılar hakkında biraz bilgi verilmesi, alanlarında ne kadar uzman kişiler olduklarının anlaşılmasının yanında, Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin kaydettiği ilerlemenin de görülmesine katkı yapacaktır.

Uzman Salih Baklacı:

1924/Şumnu doğumlu olan Salih Baklacı, Sofya Üniversitesi'nde Türkoloji okumuştur. Daha sonra çeşitli dergi ve gazetelerde editör ve başyazar olarak çalışan Baklacı, bir süre *Bulgar Bilimler Akademisi* Balkanoloji Enstitüsü'nde araştırmacı olarak çalışmıştır. Ocak 1985'te baskıcı Bulgar yönetimi tarafından tutuklanarak iki buçuk yıl hapse mahkum edilen Baklacı, 1989'da Bulgaristan'dan sınırışı edilmesi sonrası Türkiye'ye yerleşmiştir. 21 Mart 1990'da Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nde göreve başlayan Baklacı, diğer taraftan özellikle hikaye türünde edebî yayınlarını da sürdürmüştür.

³² Merkez Müdürü Doç. Dr. Ali İhsan Gencer, konuyla ilgili günlük gelişmelerin takibi ve bir arşiv oluşturulması için periyodik siyasî gazetelerin düzenli olarak satın alınması sağlamıştı. Bu konu için Dekanlık tarafından bir tahsisat ayrılmıştı (İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 2).

Uzman Salih Baklacı Türkiye'yi yakından ilgilendiren meseleler hakkında Bulgar basınından tercüme yapmakta, Merkezi bilgilendirmekteydi. Bir ara kendisi Müdür Yardımcılığı görevine dahi getirilmek istenmişse de çalışma statüsü buna elvermemiştir³³.

23 Ocak 1998 tarihine kadar Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nde görevine devam eden Baklacı'nın sözleşmesinin, bu tarihte 65 yaş sınırı nedeniyle yenilenmediği görülmektedir³⁴.

Doç. Dr. Ziyneti Barlas:

4 Temmuz 1991 tarihinde sözleşmeli olarak Merkezde göreve başlamıştır. Çok iyi derecede Rusça ve Bulgarca bilen Dr. Barlas'ın İslam tarihi, folklor ve etnografya sahalarında uzman olduğu anlaşılmaktadır.

Doç. Dr. Ziyneti Barlas Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulması üzerine Türkiye'ye yerleşmişti. Bu arada Dr. Barlas'ın Türkiyat Enstitüsü ve Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi kütüphanelerine bir miktar kitap bağışında bulunduğu görülmektedir³⁵.

Prof. Dr. Muzaffer Tufan:

Prof. Dr. Muzaffer Tufan 5 Nisan 1993 tarihinde Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nde aynı şekilde sözleşmeli olarak göreve başlamıştı. Doktorasını Paris'te yapan Dr. Tufan, Üsküp'e dönerek Kiril ve Metodi Üniversitesi'nde görev yapmış, burada Profesörlüğe yükseltilmiştir. Fransızca'dan başka, Makedonca, Sırpça, Bulgarca ve Arnavutça dillerini bilmektedir. Prof. Tufan Türkiye'de ilk olarak 6 sene Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde görev yapmıştı.

³³ *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 2.

³⁴ Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü'ne Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'nın 23 Ocak 1998 tarih ve 398 sayılı yazısı: İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 2.

³⁵ İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 1.

Prof. Dr. Muzaffer Tufan 1997 senesi sonunda Makedonya vatandaşlığından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçmiş, ancak Merkezin kadrolu eleman almaya hakkı olmadığı için sözleşmeli statüsü devam etmiştir³⁶.

Varlık amacına uygun olarak Güney Doğu Avrupa coğrafyasına ait meseleleri tam olarak anlayabilmek ve bu alanda bilimsel çalışmalarda bulunabilmek için Merkezin kısa sürede kadrosuna sözleşmeli statü ile de olsa birkaç değerli uzmanı dahil etmesi kaçınılmaz olarak yürütülen faaliyetlere de yansımıştır.

7- Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin 1990 Sonrası Faaliyetleri

Türkiye'nin Avrupa'ya açılan kapısı konumunda olan Edirne'de bulunan Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nde 2 Temmuz 1993 tarihinde "Türkiye ve Balkanlar" adıyla bir panel düzenlenmiştir. Panelde o sırada Bosna-Hersek'te meydana gelen siyasî gelişmeler ele alınmıştı. Başta mülkî ve askerî erkan olmak üzere, Edirne'nin önde gelen kurumların mensuplarının davet edilmesi ihmal edilmemiş olan Panel sonrası bir de kokteyl verilmiştir. Toplantıya Edirne'de bulunan Bulgar ve Yunan Konsolosları da iştirak etmişlerdi³⁷. Konuya daha sonra medyada da yer verildiği anlaşılmaktadır³⁸.

Dikkat çeken bu ilk toplantının ardından 23 Eylül 1993 tarihinden itibaren *Türkiye ve Balkanlar* anabaşlığı altında Edirne'de aylık seri paneller düzenlenmeye başlanmıştır. Her panel genellikle belli bir konu üzerine yoğunlaşmaktaydı. Konu bazen bir Balkan ülkesi olabildiği gibi, çoğu zaman yaşanan son siyasî gelişmeler, geçmişteki olaylarla bağlantı kurularak analiz ediliyordu³⁹.

³⁶ İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 2, Muzaffer Tufan ile Yapılan Sözleşmeler ve Yıllık Raporları, s. 39.

³⁷ İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 2.

³⁸ *Hürriyet*, 10 Temmuz 1993; *Türkiye*, 22 Temmuz 1993.

³⁹ Mesela Edirne'de gerçekleştirilen 23 Eylül 1993 tarihli ilk panelde Prof. Dr. Muzaffer Tufan, "Balkanlar'da Bin Yıllık Türk Kültürü"; Doç. Dr. Ziyeti Barlas, "Bulgaristan'ın İslamiyetle İlgili Politikası"; Uzman Salih Baklacı, "1989'dan Sonra Bulgaristan'daki Türklerin Durumu" konularında tebliğ sunmuşlardı. 8 Kasım 2000'de yapılan panelde "Yugoslavya'daki Son Gelişmeler ve Azınlıkların Durumu" konusu ele alınmıştır.

Edirne'de düzenlenen seri konferanslarda tebliğler bazen Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi elemanları tarafından verilmekte, bazen de panelist olarak yerli ve yabancı araştırmacılar davet olunmaktaydı. Mesela 12 Temmuz 1996'da Edirne'de yapılan toplantıda Prof. Dr. Mihail Maxim, "Türk-Romen İlişkilerinin Tarihi Üzerinde Yeni Araştırmalar" konulu bir konuşma yapmıştır. Aynı şekilde misafir öğretim üyesi sıfatıyla Tarih Bölümü'nde bulunan Tokyo Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Tadashi Suzuki de 19 Aralık 1997 Cuma günü "İstanbul ve Rumeli'de Türk Yemek Kültürü" adıyla bir konferans vermiştir.

Bu seri panellerin Edirne'de düzenlenmesinde başta şüphesiz dönemin Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Süha Gönay ve diğer yöneticilerin maddî ve fikrî katkıları da zikredilmelidir. Uzun süre Müdürlük görevini deruhte ederek, Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin gelişmesine önemli hizmetleri olan merhum Hocam Prof. Dr. Ali İhsan Gencer'in sürekliliğin sağlanması ve her defasında yeni fikirler geliştirmek suretiyle Merkezin bilimsel çalışmalarının geniş bir alana yayılmasındaki gayretlerini de şükranla hatırlamak gerekmektedir.

Merkez bünyesinde sözleşmeli statüde çalışan araştırmacıları ilgilendiren, görev sürelerinin uzatılması, maaş zamları vb. konuların Merkez Müdürünün mütalaasına tabi olduğu ifade edilmelidir. Müdür konu hakkındaki görüşünü Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'na iletmekte, buradan meselenin bir üst yazıyla Rektörlüğe iletildiği anlaşılmaktadır. Buna karşılık elemanlar da öncelikle Merkez Müdürüne karşı sorumluydular. Yaptıkları bilimsel çalışmaları her yıl hazırladıkları raporlarla Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü'ne sunmaktaydılar.

Müdür sıfatıyla Prof. Dr. Ali İhsan Gencer'in Merkez elemanlarına her sene bir araştırma konusu vererek, bir çalışma yapılmasını sağladığı görülmektedir. Mesela Doç. Dr. Ziyeti Barlas 1992'de kendisine verilen *Bulgaristan'da Yeniden Doğuş Eylemi* konusu üzerindeki araştırmalarını tamamlamış, hazırladığı çalışma Dekanlığa sunulmuştur⁴⁰.

⁴⁰ Bu çalışma daha sonra *Bulgaristan'da Yeniden Doğuş Süresi* adıyla Sofya'da basılmıştır.

Aynı tarihlerde Uzman Salih Baklacı'nın *Balkanlar'da Göçün Nedeni* konusunda bir araştırma yaptığını görmekteyiz. Enstitü bünyesinde çalışmalarına devam eden Salih Baklacı Bulgaristan Cumhurbaşkanı Jelü Jelev'in *Faşizm Totaliter Devlet* adlı kitabını tercüme etmiştir⁴¹. İlerleyen tarihlerde Salih Baklacı Bulgaristan'da yürüttüğü alan çalışmaları sonucu *Bulgaristan Türk'ünün Atasözü* adıyla bir kitap hazırladığını görmekteyiz⁴².

1998/1999 Akademik Döneminde sunduğu raporda Prof. Dr. Muzaffer Tufan Türkiye ve Balkanlar konusunda bir kitap çalışması hazırlamakta olduğunu haber veriyordu⁴³.

1990 sonrası Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi, bilimsel faaliyet ve çalışmalarını sayısal olarak çoğalttığı gibi kadrosunda bulunan araştırmacıların birçok Balkan diline hakim olması sayesinde kuruluşundan beri kendisinden bekleneni yavaş yavaş yerine getirmeye başlamıştı denilebilir.

Merkezin çalışmaları kısa sürede devletin ilgili kurumlarının dikkatini çekmekten geri kalmamıştı. Nitekim Balkanlar'da, barış ve istikrarın sağlanması ve işbirliğinin geliştirilmesi yönünde bir politika izlenmekte olduğunu vurgulayan dönemin Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, bu amaca hizmet edebilecek önemli bir bilimsel kurum olduğunu düşündükleri Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi hakkında Edebiyat Fakültesi aracılığıyla bilgi istemekteydiler. Böylece Merkezin diğer Balkan ülkelerindeki karıştırlarından gelecek işbirliği taleplerine sağlıklı yanıtlar verebileceklerdi⁴⁴. Buna benzer bir örnek de Yüksek Öğretim Kurumu'nun üniversitelere Türk-Bulgar İlişkilerinin Geliştirilmesine yönelik olarak sirküler göndermesi sonrasında yaşanacaktır. Bu yazı üzerine Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi Müdürü Prof. Dr. Ali İhsan Gencer Edebiyat Fakültesi Dekanlığı tarafından "uygun görüldüğü takdirde" *Türk-Bulgar İlişkilerinin Dünü ve Bugünü* adıyla bir panel

⁴¹ Jelü Jelev, *Faşizm Totaliter Devlet*, (Çev: Salih Baklacı, Süleyman Hafizoğlu), İstanbul 1994.

⁴² Salih Baklacı, "*Hani Bir Söz Var Ya...*" *Bulgaristan Türk'ünün Atasözleri*, İstanbul 2002.

⁴³ İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 2, Muzaffer Tufan İle Yapılan Sözleşmeler ve Yıllık Raporları, s. 69.s

⁴⁴ Dışişlerinden Edebiyat Fakültesi'ne gönderilen 28 Ağustos 1992 tarih ve BKBY-336-1407 sayılı evrak: İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr 2.

düzenlenebileceğini bildiriyor, hatta hazırladığı taslak programı da takdim ediyordu (11 Haziran 1997)⁴⁵.

Merkez elemanları bilimsel yayın yapmalarının yanında Güney Doğu Avrupa hakkında yurtiçi ve yurtdışında düzenlenen ilmî toplantıları da takip ediyor, bunlara sadece dinleyici olarak değil, konuşmacı olarak da katkıda bulunuyorlardı.

Bulgar Bilimler Akademisi Balkanoloji Enstitüsü tarafından Sofya'da düzenlenen (13-15 Haziran 1992) *Biz ve Komşularımız* konulu sempozyuma davet edilmesi üzerine, Salih Baklacı toplantıya "Atasözlerinde Komşu, Komşuluk" konulu bir tebliğle katılmıştır. Prof. Dr. Ali İhsan Gencer ve Prof. Dr. Muzaffer Tufan 28-31 Ekim 1993 tarihleri arasında Romanya'nın Köstence kentinde Folklor Araştırmaları Kurumu'nun (Ankara) katkılarıyla düzenlenen *Romanya'da Türk Kültür ve Sanatının İzleri* konulu sempozyuma Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü adına iştirak etmişlerdi. Prof. Gencer burada "Eflak ve Boğdan'ın Birleştirilmesi-Romanya'nın Teşekkürü" konulu bir de bildiri sunmuştu⁴⁶.

Salih Baklacı Edirne'de düzenlenen *II. Uluslar arası Gagauz Kültürü Sempozyumu*'nda (14-16 Ağustos 1996) "Bulgaristan'da Gagauzlar-Dün ve Bugün" adlı bir bildiri sunmuştur⁴⁷.

Prof. Dr. Muzaffer Tufan 18-19 Mayıs 1999 tarihlerinde Bulgaristan'da düzenlenecek *Uluslararası Türk Dünyası Sempozyumu*'na "Bulgaristan'da Türk-Müslüman Varlığı" konulu bir bildiriyle katılıyordu.

Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nün Edirne'de sahip olduğu müsait ortam diğer kurumların dikkatinden de kaçmıyordu. Bunlardan biri olarak 1942'den beri faaliyette bulunan Türkiye Coğrafya Kurumu, *Geçmişte, Günümüzde ve Gelecekte Trakya* konulu 28. Coğrafya Meslek Haftası toplantısını Edirne'deki merkez binada yapmak için müracaat etmişti. Karşılıklı görüşmeler sonucu 10-12 Haziran 1998 tarihleri arasında 28. Coğrafya Meslek Haftası toplantıları burada gerçekleştirilmiştir. Toplantılara Güneydoğu Avrupa

⁴⁵ Söz konusu panel Edirne'de 27 Haziran 1997 Cuma günü saat 14:00'te gerçekleştirilmiştir: İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr 2.

⁴⁶ İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr 2.

⁴⁷ İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr 1.

Araştırmaları Merkezi Müdürü sıfatıyla Prof. Dr. Ali İhsan Gencer'in de hazır bulunduğu görülmektedir.

Bir süre sonra tüm yurttaki coşkuyla kutlanan Cumhuriyetin 75. kuruluş yıldönümü kutlamaları kapsamında Edirne'deki merkez binasında 75. *Yılda Cumhuriyetimiz* konulu bir panel düzenleniyordu. Aynı zamanda fotoğraf ve yayınlardan oluşacak bir sergi açılmış, Rumeli Saz Grubu tarafından bir müzik dinletisi de icra edilmişti (29-30 Ekim 1998)⁴⁸.

Merkez için çok yoğun geçtiği anlaşılan 1998 senesinin bir diğer önemi de on beş yıllık bir aradan sonra Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi'nin 12 sayı ile yayın hayatına döndüğü yıl olmasından gelmektedir. Prof. Dr. Cengiz Orhonlu'ya ithaf edilmiş olan bu sayıda alanıyla ilgili birbirinden ilginç ve bilimsel 31 adet makale yer almaktadır. Bu sayıdaki makalelerin üçte birinin yabancı araştırmacılara ait olduğunu da belirtmek gerekir. Bu arada diğer makalelere bakıldığında Merkezin aslı üyesi konumunda olan Tarih Bölümü öğretim üyelerinin yapılan faaliyetlere sağladıkları ciddi destek ve katkı kolayca anlaşılmaktadır. Derginin yıllar sonra tekrar çıkmaya başlaması gerçekte Merkezin kazandığı prestijin göstergesinden başka bir şey değildir. Gerekli altyapı oluşturulduktan ve organizasyon sağlandıktan sonra Merkez yurtiçi ve yurtdışında hak ettiği muameleyi görmeye tekrar başlamıştır.

Sonuç

Güneydoğu Avrupa milletlerinin başta tarih, coğrafya, arkeoloji, dil, folklorları gibi birçok maddî kültür varlıkları üzerinde incelemelerde bulunmak amacıyla kurulmuş olan Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi, kuruluş dönemini tamamlamasından sonra özellikle 1990'larda kendisinden bekleneni vermeye başlamıştır. Merkezin yukarıda sıraladığımız faaliyet örneklerini çoğaltmak için elimizde klasörler dolusu evrak mevcuttur. Tekrar vurgulamak gerekirse, 1970'lerin başında başlayarak, günümüzde devam eden Enez kazı çalışmaları ve Edirne'de bulunan merkez binada yaklaşık yedi-sekiz yıl boyunca *Türkiye ve Balkanlar* başlığıyla aylık paneller düzenlenmesi bile başlı başına birer başarı sayılmalıdır. Konusunda uzman yerli ve yabancı araştırmacıların yazılarıyla süslediği Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergi ise bölge

⁴⁸ İÜEFGAAM, *Gelen-Giden Dosyaları*, nr. 2.

hakkında bilimsel bir birikimin meydana gelmesinde oynadığı birincil rolü günümüzde de devam ettirme çabasındadır.

Sahasında sayılı bilimsel kuruluşlardan olan Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezi, önemini yitirmesi hiçbir zaman beklenmeyen Güneydoğu Avrupa coğrafyası üzerinde bundan sonra da ciddi çalışmalar yapmaya şüphesiz devam edecektir.

ÖZET

GÜNEYDOĞU AVRUPA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ/MERKEZİ'NİN KURULUŞU VE FAALİYETLERİ (Kuruluş 1969)

Bu çalışmada 1969 yılında enstitüsü olarak kurulduktan sonra, 1982'de statüsü değiştirilerek Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'ne çevrilen kurumun idarî yapısı ve faaliyetleri genel hatlarıyla ele alınarak, kısa geçmişinde ilim dünyasında sağladığı faydalar üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü/Merkezi, Balkanlar, tarih, arkeoloji, Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi, Edirne.

Bu yıl (2008) Bulgaristan'la Osmanlı egemenliğinden kurtuluşun 130. ve bağımsızlık ilânının 100. yıldönümleri kılacaktır. Bu vesileyle Bulgar Devlet Arşivlerinde yer alan bir vesikayı hatırlamak ümit olacaktır.

Bulgaristan 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi neticesinde imzalanan Berlin Antlaşmasıyla Osmanlı Devleti'ne bağlı bir Eyalet olarak kurulmuş; 1885 yılında aynı antlaşmayla meydana getirilen Şarki Rusofili Vilkyeti'nin topraklarına katıldığı ve nihayet 1908 yılında Bab-ı Âli'ye olan bağıntısına son

